

Erdélyi csillagok (szerk.) Kovács László. Írták: Bánffy Miklós, Bíró Béla, Bisztray Gyula, Gál István, Kótay Pál, Ortutay Gyula, Szabó András, I. Szemlér Ferenc, Tavaszy Sándor, Vásárhelyi Z. Emil, Vita Zsigmond — (Révai. 1943. 285. old.)

Nemcsak a pedagógus, de más szaktudományok művelője is érdeklődéssel fogadja ezt a művet, mely jeles tudósoknak és művészeknek élet- és jellemrajzában az erdélyi lélek sokoldalú érdeklődésének és állandó szellemi éberségének bizonyítékait tárja elénk. A sajátos célzatú mű azokat a régi tüzeket éleszti, s a múlt fátyolai mögül azokat a csillagokat bontja ki, amelyeket valamikor a szellem gyújtott meg itt, s amelyek azóta felettünk fénylenek.

A tanulmányok felölelik hősük életrajzát, de elsősorban művelődéstörténeti jelentőségükre terjeszkednek ki. — Apácai Csere Jánosban megismerjük a széles érdeklődési körű pedagógiai író, aki azonban főleg, mint kulturpedagógus számottevő. — Bethlen Miklós memoáriró munkásságának személyi és lélektani hátterét kapjuk. — Különös tiszteletet ébreszt azoknak a tudósoknak életműve, akik mostoha körülmények között is kitartással és áldozatos odaadással dolgoztak az erdélyi magyarság kulturális emelésén. Ilyenek Orbán Balázs, Benkő József, Kriza János. Míg viszonylagos elismerés jutalmazta Pápai-Páriz Ferenc, Rácz Sámuel és Jósika Miklós törekvéseit. — A művészetkedvelő olvasók bizonyára érdeklődéssel fognak hallani Sikó Miklósról, Barabás Miklósról és Székely Bertalánról, akiknek nevéhez az erdélyi szépművészet fellendülése fűződik. — Tanulságos szempontokat vett fel ifj. Wesselényi Miklós társadalmi szereplésének helyes értékeléséhez az a néhány oldal, ahol Gál István Wesselényi egyéniségét, politikai elveinek és közéleti alkotásainak alapján iparkodik megrajzolni.

Az érdekkeltő jellemképek olvasását azzal az érzéssel fejeztük be: bár folytatódna ez a dicséretes kezdeményezés. A könyv u. i. a maga nemében és műfajában régi hiányt pótol. A tapasztalás is bőven bizonyítja, hogy nagyjaink életművének ilyen jellegű szintetikus ábrázolása a legszelesebb körű olvasórétegekhez tud szólni. De egyben hasznos anyagot nyújt a mű előadók számára és az önképzőkörök iskolai munkához is.

A könyv izléses kiállítása azt igazolja, hogy megkötött, sőt szükséges nyersanyagi viszonyok között is lehet könyveket — leleménnyel — tetszetős kivitelben és választékos formában megjelentetni.

Augur.

Berg Pál, Az angol nyelvtanítás útja a magyar iskolában. (Szerző). Budapest, 1943. (IV, 84; bibliogr. 49—84.)

Pedagógiai és kultúrtörténeti célkitűzésű tanulmány. Írója, a hazai anglistika legfiatalabb képviselője, az angol nyelv elterjedését kutatja a nyelvtanítás adatainak megvilágításában. Jegyzetei és Forrásai csáknem felét teszik ki írásának: kimerítő és lankadatlan alaposság vezet. Gondosságát előadásmódja is mutatja. Egyszerű, átlátszó, világos nyelven ír. Mértéktartása, hűvössége, finom tartózkodása után ítélve az angol stílus legjavát tartotta maga előtt mintának.